

Littekenbehandeling

Littekens ontstaan doordat de huid beschadigd is geraakt, bijvoorbeeld door een ongeluk of een operatie. Tijdens het genezingsproces maakt uw lichaam op de plaats van de beschadiging littekenweefsel, omdat onze huid niet in staat is om volledig nieuw te groeien. Dit gebeurt elke keer als de huid beschadigd wordt. Veel mensen denken dat het litteken altijd fraai wordt, als de dokter maar zijn best doet. Helaas is dit dus niet het geval. Bij sommige mensen kan er overmatige littekenvorming plaatsvinden. Dit komt vooral voor bij mensen met een gepigmenteerde huid. Afhankelijk van de plaats en manier van genezen kan dit leiden tot functionele en/of cosmetische bezwaren.

Genezing van littekens

Tijdens het genezingsproces kunnen er verschillende soorten littekens ontstaan:

Een goed genezend litteken

Een litteken dat goed geneest, is in het begin wat roder en onderhuids wat verdikt. Na een paar weken of maanden wordt het litteken steeds zachter. Uiteindelijk, na 1 jaar, wordt het een wit en zacht litteken. Bij mensen met een gepigmenteerde (gekleurde) huid is de kleur van het litteken vaak wat donkerder.

Een hypertrofisch litteken

Een hypertrofisch litteken ontstaat als de genezing in de eerste maanden te actief is. Daardoor blijft het litteken langer rood, jeukt het langer en is het zelfs verdikt.

Een keloïd litteken

Bij een keloïd litteken is de normale genezing volledig ontremd. Het litteken kan (zeer) grote en harde vormen aannemen. De littekens zijn altijd groter dan het oorspronkelijke wondgebied en kunnen (erg) pijnlijk zijn, jeuken en functionele klachten geven (bijvoorbeeld niet meer op de zijde van het lichaam kunnen liggen vanwege de pijn).

Behandeling van een goed genezend litteken

Een goed genezend litteken hoeft niet speciaal behandeld te worden. Speciale (dure) littekencrème is niet nodig. Wel is het aan te raden om het litteken in te smeren en te masseren met een hydraterende crème. Uit onderzoek weten we dat crèmes met Aloë vera goed blijken te werken.

De informatie in deze folder is van algemene aard en is bedoeld om u een beeld te geven van de zorg en voorlichting die u kunt verwachten. In uw situatie kunnen andere adviezen of procedures van toepassing zijn. Deze folder is dan ook slechts een aanvulling op de specifieke (mondelinge) voorlichting van uw specialist of behandelaar.

Behandeling van een hypertrofisch of keloïd litteken

Een hypertrofisch of keloïd litteken kan op verschillende manieren worden behandeld. Uw plastisch chirurg bespreekt met u welke van de onderstaande behandelingen voor u het meest geschikt is.

1. Drukbehandeling

Doordat cellen van een hypertrofisch of keloïd litteken te enthousiast willen groeien, bestaat de kans dat ze buiten hun normale grens gaan groeien. Tegendruk, in de vorm van 'drukkleding' (speciaal op maat gemaakte kleding die een bepaalde druk geeft op het lichaam) of bijvoorbeeld oorclips, biedt een signaal dat de groei geremd moet worden. Hoewel druk kan helpen, wordt het vooral in speciale gevallen geadviseerd.

2. Behandeling met siliconenpleisters of siliconengel

Siliconenpleisters (en in mindere mate ook siliconengel) zorgen ervoor dat het litteken is afgesloten van de buitenlucht. Door gebrek aan zuurstof wordt de groei afgeremd. Siliconenpleisters worden veel gebruikt bij hypertrofische littekens. Siliconengel wordt vooral gebruikt bij littekens in het gezicht.

3. Behandeling met corticosteroïdinjecties

Injecties met corticosteroïd kunnen de activiteit van de littekencellen tot rust brengen. Hierdoor wordt een litteken vaak vlakker, zachter en jeukt het minder. De corticosteroïdinjecties moeten om de vier à zes weken worden herhaald tot het litteken zacht en vlak is. Deze behandeling wordt vaak gecombineerd met siliconenpleisters. Het nadeel van de injecties is dat de huid pigment kan verliezen, waardoor er een lichtere plek ontstaat bij het litteken. Ook kan de huid te dun worden als er te vaak een injectie wordt gegeven (dit heet 'atrofie van de huid').

4. Wegsnijden van het litteken (excisie)

Een andere mogelijkheid is een hypertrofisch of keloïd litteken tijdens een operatie te verwijderen (weg te snijden). De wond wordt gesloten met hechtingen. Omdat er bij deze behandeling een hoog 'recidief risico' bestaat (waarbij de kans bestaat dat het hypertrofische litteken zelfs groter wordt dan het originele litteken), zijn wij erg terughoudend om hypertrofische of keloïd littekens te opereren. Als voor een operatie wordt gekozen, dan wordt dit meestal uitgevoerd in combinatie met corticosteroïdinjecties en/of siliconenpleisters.

5. Stikstofbehandeling met Cryoshape (bij keloïd littekens)

Sinds kort bestaat er een stikstofbehandeling die keloïd littekens van binnenuit bevroest (Cryoshape). Tijdens een ingreep wordt het keloïd verdoofd, waarna een holle naald door het litteken wordt gestoken. Door deze naald gaat de vloeibare stikstof, zodat het keloïd van binnenuit bevroest. Door de extreme kou gaan de overactieve littekencellen dood en ontstaat er een wond of korst die daarna op een rustige manier geneest. Cryoshape behandeling is alleen geschikt voor grotere keloïden en moet soms herhaald worden.

6. Radiotherapie (bestraling; bij keloïd littekens)

Een van de laatste middelen die de plastisch chirurg kan inzetten bij zeer hardnekkige keloïden is radiotherapie, ofwel bestraling. Bij deze behandeling wordt het keloïd tijdens een poliklinische ingreep verwijderd. De arts hecht daarna een heel dun buisje/slangetje in de wond. Dit slangetje is nodig voor de inwendige bestraling ('brachytherapie'). De bestralingsvloeistof gaat door het slangetje en zo wordt alleen het weefsel bestraald dat te enthousiast groeit. Brachytherapie kan alleen worden uitgevoerd in radiotherapie-centra, en vindt plaats op de dag van de ingreep en de dag erna. Omdat de lange termijn effecten van bestraling nog onvoldoende bekend zijn zullen we dit alleen bij volwassenen toepassen, in situaties waar andere behandelopties niet werken.

Tot slot

Een normaal litteken hoort op natuurlijke wijze goed te genezen. Vaak ontstaat in het begin enige verharding en roodheid die langzaam wegtrekt. Bij een normaal genezend litteken hoeft er ook niet per se een speciale zalf gesmeerd te worden. Elke hydraterende crème, die twee keer per dag in gemasseerd wordt, moet al voldoende helpen. Mocht een litteken echt verdikt raken of te lang rood blijven, laat dit dan door de plastisch chirurg bekijken om te beoordelen of een behandeling nodig is. Dit geldt zowel voor nieuwe als voor al lang bestaande littekens.

Een afspraak voor een informatief gesprek met de plastisch chirurg kunt u maken via het secretariaat plastische chirurgie, telefoonnummer (040) 888 85 90.

De plastisch chirurgen van Máxima MC hebben een samenwerking (maatschapsverband) met andere plastisch chirurgen in de regio Zuidoost-Brabant onder de naam Cosmedic.

In deze brochure vindt u informatie over de behandeling van littekens. De brochure wordt u aangeboden door de plastisch chirurgen van Máxima MC. De brochure heeft niet de intentie volledig te zijn of een gesprek met uw plastisch chirurg te vervangen. Het is goed u te realiseren dat voor u persoonlijk de situatie anders kan zijn dan hier is beschreven.